

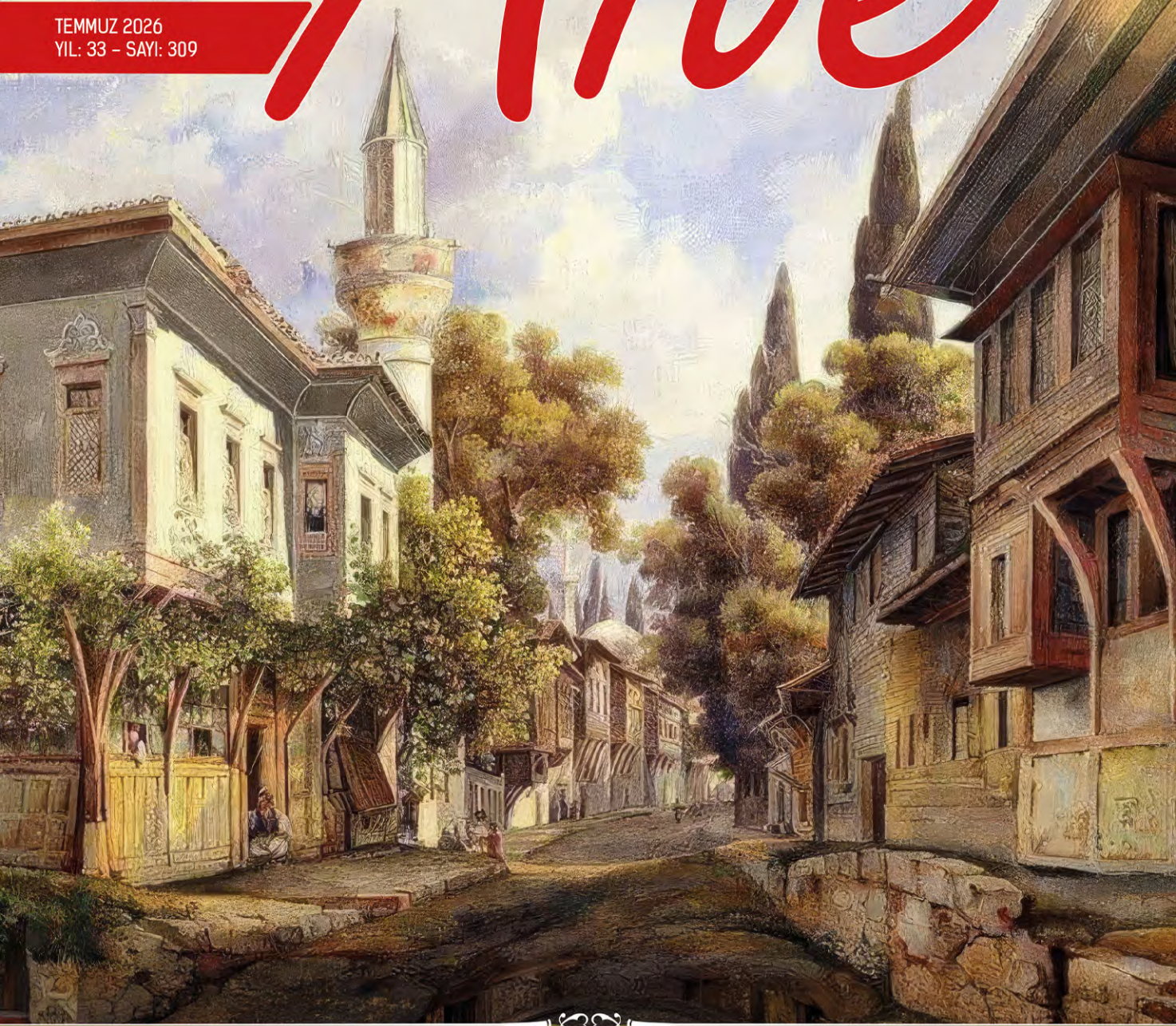
ISSN:2791-9617

somuncubaba

Dergisi'nin Ekidir.

Aile

TEMMUZ 2026
YIL: 33 - SAYI: 309

HZ. PEYGAMBER (S.A.V.)'İN
EN BÜYÜK ZİNETİ: HÂYÂ

© Sema KORKMAZ

GÖĞÜN ŞİİRİ:
YILDIZLAR

© İkil ABBASOĞLU

ÇOCUKLUK BİRAZ DA
YAZ DEMEKTİR

© Gülşen CANPOLAT

Suyun Sesi

Hakikatin remzidir suyun kara sevdası,
Akar delibaş gibi yoktur derdi, davası,
Hayat verir canlıya görevi yaşatmaktır,
Su diye inleyene, pek büyüktür devası.

Su varsa hayat vardır dikkatli kullanalım,
Su bize hizmet verir ona nazar kılalım,
Ne güzeldir ak berrak şevkle hoşça bakalım,
Su inler derinlerden nağme olur sedası.

Su varsa hayat vardır yaşanan her yerde,
Su devadır ömürde nice dermandır derde,
Su gibi aziz olmak dua almaktır serde,
Su gökten yere iner toprağadır sevdası.

Rabia BARIŞ

Aile

Editör'den...

Yaz Tatili mi, Hayata Yeniden Başlamak mı?

Uzun, yorucu ve sınavlarla dolu bir okul dönemini nihayet geride bıraktık. Önümüzde upuzun, sıcak ve özgür bir yaz mevsimi var. Hepimizin içinden geçen ilk şeyin "Sonunda bitti, şimdi sadece dinlenme ve eğlenme zamanı!" cümlesi olduğunu biliyorum. Haklısınız çünkü zihninizin ve bedeninizin dinlenmeye, deşarj olmaya ihtiyacı var.

Ancak gelip geçen her yazın ardından içimizde kalan o garip "Koca yaz bitti ama ben ne yaptım?" boşluk hissini bilirsiniz. İşte bu yaz, o hissi yaşamamak, zamanı "öldürmek" yerine onu hayata döndürmek için harika bir fırsatımız var. Yaz aylarını dinlenirken aynı zamanda ruhumuzu, kalbimizi ve karakterimizi besleyeceğimiz bir "kişisel gelişim festivaline" dönüştürmeye ne dersiniz? Peki, ama nasıl? Gelin, sıkıcı vaazlardan uzak, tamamen bizim dünyamıza hitap eden birkaç pratik yola göz atalım.

Kabul edelim, yıl içinde ödevlerden ve derslerden başımızı kaldırıp kendimizle, inancımızla baş başa kalmaya çok vaktimiz olmuyor. Yaz ayları, dinimizi kitaplardaki bir "ders" olmaktan çıkarıp hayatın içine katmak için en uygun zaman.

Camilerin Serinliğinde Huzur: Sadece Yaz Kur'an Kurslarına gitmekten bahsetmiyorum. Mahallenizdeki tarihî bir caminin serinliğinde, ikinci namazı sonrası köşeye çekilip sessizce bir meal okumak, kulaklığı takıp ruhu dinlendiren bir ney taksimi eşliğinde tefekkür etmek (yani hayatı, evreni ve neden burada olduğumuzu düşünmek) dijital dünyanın tüm stresini formatlayacaktır.

Bizim kültürümüzde eğitim sadece matematik formüllerini ezberlemek değildir; asıl eğitim "insan olmak", yani karakteri ve ahlakı güzelleştirmektir. Yaz tatili, kendi karakterinizi inşa ettiğiniz bir şantiye alanıdır.

Çevrenize bir bakın; mahallenizdeki yaşlı bir teyzenin pazar torbasını taşımak, sokağınızdaki patili dostlar için kapının önüne bir kap su koymak, bir çocuk esirgeme kurumunu veya huzurevini ziyaret etmek... Bunlar ders kitaplarında yazmaz ama sizi "gerçek bir insan" yapar. Sorumluluk almak, bir başkasının hayatına dokunmak kalbi yumuşatır ve büyütür.

Beton binaların arasından sıyrılıp toprağa dokunun. Kamp yapın, yıldızları izleyin, bir fidan dikip onun büyümesini takip edin. Doğadaki o muazzam düzeni ve estetiği çıplak gözle görmek, insanın içindeki estetik duygusunu ve dolayısıyla ahlakını güzelleştirir.

Bu yaz hem sonuna kadar eğlenin, yüzün, arkadaşlarınızla kahkahalar atın hem de her günün sonunda heybenize ruhunuzu besleyecek, karakterinizi parlatacak bir iyilik, bir dua, bir bilgi bırakın.

Eylül ayında okula veya üniversiteye döndüğünüzde, aynaya baktığınızda sadece bronzlaşmış bir ten değil; ruhu dinlenmiş, kalbi nurlanmış, karakteri daha da güçlenmiş bir "sen" göreceksin. Ve inan bana; bu, dünyadaki en büyük başarı hikâyesidir.

somuncubaba
Dergisi'nin Eki'dir.
ISSN: 2791-9617

Aile

TEMMUZ 2026 / YIL: 33 – SAYI: 309
Somuncu Baba Dergisi'nin Ücretsiz Eki'dir.

İmtiyaz Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni
Dr. Kemal DEMİR

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
M. Hulûsi ERDEMİR

Yayın Editörleri
Hulûsi KESKİNTEPE
Ayhan İŞÇEN

Yayın Kurulu
Prof. Dr. Nihat ÖZTOPRAK, Prof. Dr. Ali YILMAZ
Prof. Dr. Sebahat DENİZ, Prof. Dr. Bilal KEMİKLİ
Prof. Dr. Abdullah KAHRAMAN,
Prof. Dr. Ali AKPINAR

Grafik Tasarım ve Uygulama
Es- Seyyid Osman Hulûsi Efendi Vakfı

Dergimizi, Web Sayfamız ve Mobil
Uygulamalarımız Üzerinden Okuyabilirsiniz:

Basım-Yayım-Dağıtım-Pazarlama
Çamlıca Basın Yayın Eğitim Sağlık Turizm
İnşaat San. ve Ticaret A. Ş
Zaviye Mah. Hulûsi Efendi Cad.
No: 41 44700 Darende / MALATYA
Tel: (422) 615 15 00

04

▶ Sümeyye Büşra YILDIZ
YAZ KURLARINDA
NELERE DİKKAT ETMELİYİZ?

12

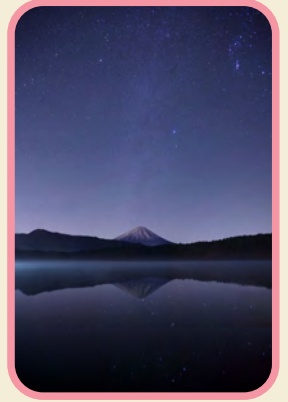
▶ Bengisu HAYAT
SOSYAL MEDYA DİLİMİZ
NASIL?

HZ. PEYGAMBER (S.A.V.)'İN
EN BÜYÜK ZİYNETİ: HÂVÂ

▶ Sema KORKMAZ

10

GÖĞÜN ŞİİRİ:
YILDIZLAR

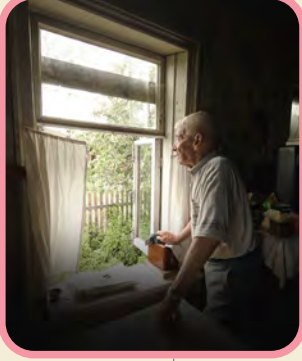
▶ İklil ABBASOĞLU

14

18

▶ Ayşe Gül PINAR

UNUTULMAK:
YUTULMASI ZOR BİR LOKMA

24

▶ Sait ÖZER

KAFA KARIŞTIRAN
KELİMELE

28

▶ Gülşen CANPOLAT

ÇOCUKLUK BİRAZ DA
YAZ DEMEKTİR

CAMİLERDE YAZ DÖNEMİ
KUR'AN KURSLARININ ÖNEMİ

▶ Emine Büşra YÜKSEL

20

BİZİM DURSUN

▶ Raziye SAĞLAM

26

BAŞARI ÖĞRETMENE GÜZEL BİR
SORU SORMAKTAN GEÇER

▶ M. Emin KARABACAK

30

YAZ KURSLARINDA NELERE DİKKAT ETMELİYİZ?

▶ Sümeyye Büşra YILDIZ

“Camilerimizi çocuklar için birer cazibe merkezi haline getirmek bizim elimizde; güler yüz, empati, oyun ve veli iş birliğiyle atacağımız ilk tohumlar, bir ömür boyu zihinlerde olumlu izler bırakacaktır.”

Okulların tatil olmasıyla birlikte yaz Kur'an kursları çocuk sesleriyle dolup taşacak. Dinimizi en iyi şekilde öğrenebilmek için kısa bir zaman dilimi içerisinde en iyi hizmeti sunabilme gayreti içerisinde olmamız gerekiyor. Çocuklarımıza güzel bir program dâhilinde bilgileri en faydalı bir şekilde vermeliyiz.

Yaz kursları, öğrenen ve öğreten için iyi bir fırsattır. Çünkü toplumumuzda Kur'an okumayı bilenlerin çoğu Kur'an-ı Kerim ile ilk defa yaz kurslarında tanışmışlardır. İnsanlarımız -bir günlüğüne de olsa- muhakkak bu mekânlara uğramışlardır. Bu mekânlar, düzenli eğitim içerisinde ilk defa ayrıntılı olarak dinî bilgiler ve Kur'an-ı Kerim derslerinin verildiği yerlerdir. Çocuklarımızın çoğu örgün eğitim içerisinde böyle bir eğitim almamaktadırlar.

Son dönemlerde ülkemizde belli bir tatil anlayışı gelişmiş durumdadır. Uzun bir eğitim öğretim dönemi sonrasında anne babalar çocuklarına (biraz da sorumluluklarını üzerlerinden atma düşüncesiyle) "Senin tatil hakkın yok, doğru kursa." diyerek âdeta sıcak bir havada ellerinden dondurmasını alarak ya da oyunun en zevkli yerinde oyunlarını keserek gönderiyorlar. Dolayısıyla öğrencilerimiz gayretsiz ve isteksiz geliyor. Çocuklarımızın bir ömür boyu zihinlerinde yer edebilecek olumlu düşünceleri geliştirerek bizim için vazgeçilmezlerden olan kutsallarımıza karşı ilk tohumların atıldığı yerler yaz kurslarıdır.

Saygıdeğer arkadaşlar, bu hizmet gönüllülük ister. Nereye gidersek gidelim bir işi başarmak için bizlere ilk tavsiye edilen şey "gönüllü olacaksın" prensibidir.

"İki aylık kısa bir zaman diliminde çocuklara bilgi yüklemekten ziyade, onlara dinimizi ve kutsallarımızı sevdirmeyi hedeflemeliyiz; çünkü zorlaştıran değil kolaylaştıran, nefret ettiren değil sevdiren bir yaklaşım modern eğitimin de ilk şartıdır."

Hedefimiz; dinimizi ve onunla ilgili esasları sevdirmek olmalıdır. Çünkü iki ay gibi kısa bir sürede bu kadar bilgi yüklemesini ve üst seviyede bir Kur'an eğitimini hiçbir güç başaramaz. Yoğun bir eğitim öğretim maratonundan çıkmış ve yaz tatili rehaveti yaşayan çocuklarımız için bu tür bir yaklaşım modern eğitim esaslarına göre de doğru bir metot değildir.

Yaz kurslarına hiçbir öğrencinin gelmediğini düşünüp gelecekteki

durumumuzu hayal ederek kendimizi yoğunlaştırabiliriz. Allah'ın razı olduğu işleri yaparak razı olmadığı işleri de yapmayarak bir ibadetmiş gibi algıladığımızda bu işi başarırız.

Öğretirken motivasyonu ve disiplini nasıl sağlarız? Nasıl ve hangi usullerle öğretmeliyiz? Eğitim ve öğretimde ödüllendirme tekniği çok başarılı bir yöntemdir. Abartmadan vereceğimiz küçük hediyeleri imkânlarımız ölçüsünde buldurmaliyiz.

Velilerle görüşmeyi asla ve asla ihmal etmemelidir. Nerede bir öğrenci velisini görürsek ona çocuğundan bahsedelim. Çünkü insan kendisi hakkında iyi şeyler söyleyenin yanında olur, ona daha fazla alaka gösterir. Bu esnada çocuğunun iyi durumda olduğundan muhakkak bahsedelim. Eğer çocuğu ile alakalı olumsuz bir durum varsa önce çocuğun olumlu bir özelliğinden konuyu açarak sonra olumsuz davranışından bahsedip arkasından olumlu bir yönünü daha söyleyelim.

Öğrencilere ezberleteceğimiz sure ve duaları önce hep birlikte yüksek sesle okutarak sonra bire bir dinlemeye çalışalım.

Kendilerine görev vererek her gün bir ayet, bir hadis veya bir hikâye okuma/anlatma yöntemini kullanarak öğrencilerin cami içerisinde roller almasını sağlayalım.

Derslerin ve teneffüslerin zamanını iyi belirlemeliyiz. Uygulanacak projeler seviyelerine uygun olmalı. Empatiyi unutmamalıyız. Empati kurma çocuklarımızı daha iyi anlamaya yarayan bir yöntemdir. Öncelikle tertip ve düzenden başlayalım: "U" düzeninde çocuklarımızı caminin merkezine yerleştirmemiz gerekiyor. İlk intiba önemlidir. Disiplini sağlamada ve motivasyonu arttırmada etkili bir yöntemdir.

Zorlaştırmadan kolaylaştırarak nefret ettirmeden sevdirek öğreteceklerimizi öğretelim. Böylelikle bilgi vermekten çok

sevdirmeye çalışırsak iki ay gibi kısa bir sürede esas hedefimize kolay ulaşırız. Bu zaman zarfı içerisinde tüm bilgileri aktarmak ve çocuklarımızın yanlışlarını düzeltmek akıl ve mantık dâhilinde değildir.

Cülümsememizi ve sıcak ilgimizi hiçbir veli ve öğrenciden esirgemeyerek öğrencilerimize karşı sabır ve sükunetimizi muhakkak muhafaza etmeliyiz. Derse vücut dilimizi kullanarak güler yüzle ve neşeyle girelim. Bizi gören öğrencilerimiz ilk andan itibaren yüzümüzdeki neşeyi fark etsinler. Muhataplarımıza surat asarak veya sinirlenerek hiçbir sorunu çözemeyeceğimizi unutmayalım.

Ders saatlerini, şartlar uygun olursa, öğrencilerin en az bir vakit namazı cemaatle kılacakları şekilde ayarlayalım. Cemaati rahatsız etmelerini engellemek için safa durulduğunda çocuklarımızı cemaatin arasına birer birer serpiştirelim. Gerekirse cemaatimizin öğrencilere karşı iyi davranmaları hususunda en az bir vaaz edebiliriz. Çünkü camilerimizi onlar için cazibe merkezi haline getirmek zorundayız.

Çocuklarımıza ibadet konularını anlatırken somut olaylardan hareket edelim. “Namaz kılmak sevaptır.” cümlesi çocuk için doğru bir ifade tarzı değildir.

Namaz, zekât, oruç vb. ibadetleri anlatırken şu taktiği kullanalım; “Birisinden su isteyip de aldığınızda ona nasıl teşekkür ediyor ve minnettar kalıyorsanız işte biz de namaz kılmakla Allah’ın verdiği her türlü nimete karşı ona teşekkür ediyoruz.” diyerek namazı niçin kıldığımızı onlara algılatmaya çalışalım.

Mümkünse ailemizle beraber çocuklarımızı okutmaya çalışalım. Çünkü böylelikle çocuklara karşı daha ilgili olur, cemaatiniz tarafından daha çabuk kabul görürsünüz.

Herhangi bir problemi öğrencilerimizle beraber çözmeye çalışalım. Çocuklarımız tarafından yapılan bir yanlış hep birlikte istişare edip tartışarak halledelim.

Cami içerisinde çocukların oyununa engel olmayalım. Ders haricinde bizzat kendimiz öğrencilerimize oyunlar oynatabiliriz (mendil kapmaca, yakan top, güreş, saklambaç, kulaktan kulağa vb.).

Öğrencilerimizin bizim için değerli olduklarını ifade edebilmek adına onlara topluca dua edelim. Hasta olan bir öğrencimize dua edelim. Bu onu önemseydiğimiz mesajını verecektir ve çocuklar üzerinde etkimiz ve hâkimiyetimiz daha ciddi boyuta ulaşacaktır.

Dersi anlatmaktan ziyade önceden hazırlanıp gelerek öğrencilere de ödev vererek işlemeye çalışalım. Herhangi bir konuya önce kendimiz hazırlanalım, öğrencileri de hazırlatalım. Yanlış olan sorular sorarak yanlışımızı öğrencilere düzelttirelim. Bütün bunlarla birlikte eğitim ve öğretimden fazla verim alabilmek için teknolojiden faydalanmayı ihmal etmeyelim.

Aklımızın bir köşesinde her zaman şu planlama bulunsun: Bizler yaz kurslarında dinimizi Allah rızası için Peygamberî metotla mümkün olan en kısa sürede ve en güzel şekilde öğretilim.

BEBEĞİNİZLE İLK TATİLİNİZİN GÜVENLİK KURALLARI

▶ Nesibe AYDIN

“Bebeklerin ilk deniz ve havuz deneyimi gelecekteki su sevgisini belirler; hassas ciltlerini korumak, güneşle karşı doğru önlemleri almak ve suya yavaş yavaş alıştırmak tatilin en önemli kuralıdır.”

Yaz mevsiminin gelmesiyle birlikte birçok anne ve baba, bebeklerini ilk kez deniz ve havuzla tanıştırmamanın heyecanını yaşıyor. Ancak bebeklerin hassas ciltleri ve gelişim süreçleri, tatilde yetişkinlerden çok daha farklı önlemler almayı gerektiriyor.

Bebeklerin cildi yetişkinlere göre çok daha ince ve hassastır. Bu nedenle miniklerin uzun süre doğrudan güneş altında kalmaması büyük önem taşıyor. Özellikle güneş ışınlarının dik ve en zararlı geldiği 11.00 ile 16.00 saatleri arasında plaj yerine gölgelik alanlar tercih edilmeli. Bebeğinizi korumak için geniş kenarlı şapkalar ve ince, koruyucu kıyafetler giydirmek ilk kural olmalıdır. Altı aydan büyük bebekler için ise mutlaka doktorunuzun önerdiği, bebeklere özel güneşten koruyucu kremler kullanılmalı.

Bebeğinizin suyla ilk teması onun gelecekteki deniz sevgisini belirleyebilir. Bu yüzden onu suya aniden sokmak yerine, ayaklarından başlayarak yavaş yavaş alıştırmalısınız. Suyun çok soğuk olmamasına dikkat edilmeli ve ilk yüzme deneyimleri birkaç dakika ile sınırlı tutulmalı. Eğer bebeğinizde üşüme, titreme veya huzursuzluk fark ederseniz onu hemen sudan çıkarıp kurulamalısınız.

Havuzlar, düzenli bakım yapılmadığında enfeksiyon riskini de beraberinde getirir. Bebekle havuza girilecek tesislerin güvenilir

ve temiz olduğundan emin olunmalı. Yüzme sırasında bebeğin havuz suyunu yutmasına azami gayret gösterilmeli. Ayrıca ishal veya benzeri şikâyeti olan çocukların havuz suyuna mikrop karıştırma riski nedeniyle havuza sokulmaması gerektiği unutulmamalı.

Henüz tuvalet eğitimi almamış bebekler için üretilen özel yüzme bezleri plajda büyük kolaylık sağlar. Ancak bu bezlerin dışarıya sızdırmazlık özelliği olsa da enfeksiyonları tamamen engellemediği de bilinmeli. Bu nedenle bebeğin sağlığı için yüzme bezleri uzun süre üzerinde tutulmamalı, sık aralıklarla yenisiyle değiştirilmeli.

Su güvenliği, tatilin en taviz verilmemesi konusudur. Bebek suyun içindeyken ya da sadece su kenarında oynarken bile her saniye bir yetişkinin gözetiminde olmalıdır. Piyasada satılan kolluklar, can simitleri ya da yüzme yelekleri harika birer yardımcıdır ancak hiçbir zaman anne ve babanın yakın takibinin yerini tutamaz.

Tuzlu deniz suyu ve klorlu havuz suyu, bebeklerin cildini hızla kurutabilir ve tahriş edebilir. Bu nedenle sudan çıktıktan hemen sonra bebeğinizi temiz suyla yıkamalı, iyice kurulamalı ve bebeklere uygun bir nemlendirici ile cildini rahatlatmalısınız. Alınacak bu küçük önlemlerle bebeğin ilk yaz tatili hem güvenli hem de keyifli bir eğlenceye dönüştürülebilir.

HZ. PEYGAMBER (S.A.V.)'İN EN BÜYÜK ZIYNETİ: HÂYÂ

▶ Sema KORKMAZ

“Cahiliye Dönemi'nin çirkin âdetlerine karşı ilâhî bir koruma kalkanyla büyüyen Hz. Peygamber (s.a.v.), edep ve hayânın insanlığa sunulmuş en güzel ve en canlı timsalidir.”

Hayâ ve edep Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.)'de taçlanmış, çiçek çiçek açmıştır. O, kimseyi azarlamaz, tane tane konuşur; tebessümü yüzünden eksik etmezdi. Şımarıklığı, gururu ve büyüklük taslamayı asla sevmezdi.

Peygamberimiz (s.a.v.)'in gençliğini ve orta yaşlılığını geçirdiği Arabistan'ın Hicaz bölgesinde, edep ve hayâ dışı âdetler ortalığı kaplamış olduğu hâlde, Yüce Rasûl bu gibi âdetlerin hiçbirine uymamıştı. Cenâb-ı Hak, geleceğin müjdecisini bu çirkin âdetlere bulaşmaktan korumuştur. O sıralarda Arabistan'da Kâbe'yi çıplak tavaf etmek ve başkalarının yanında çıplak yıkanmak gibi hayâ ve edep dışı âdetler de vardı. Peygamberimiz (s.a.v.) bu kabîl hareketlerden daima nefret ederdi. Henüz Mekke'de amcasının koyunlarını güderken iki gün üst üste Kureyşli gençlerin katıldığı bir eğlenceye katılmak istemişse de o esnada gözlerini uyku bürümüş ve uyandığında eğlencenin bittiğini anlamıştı. Bir daha da böyle bir teşebbüste bulunmadı.

Kâbe tamiri sırasında O da Abdülmuttaliboğulları adına taş taşımakta idi. Kureyşli gençler elbiselerinin eteklerini omuzlarına toplayarak taşıyorlardı.

Böylece omuzları acımamış oluyordu. Ama etekleri kalkınca hayâ ve edep dışı bir görüntü ortaya çıkıyordu. Henüz yaşı genç olan Hz. Muhammed (s.a.v.) de bir defa bunu denecek oldu. Ama gizli bir el (bir melek) O'nun eteğini yere doğru öyle bir kuvvetle çekiyordu ki Hz. Peygamber (s.a.v.), Kureyşli gençlerin düştüğü durumdan korunmuş oluyordu. Peygamberimiz (s.a.v.), putlardan nefret ederdi.

Onlar şerefine verilen ziyafet ve şölenlere asla katılmazdı. Fakat bir yıl halaları O'nu zorladılar ancak Kureyşli ileri gelen ailelerin katılabileceği, putlar onuruna verilen bir ziyafete yeğenlerini de götürmek istediler. Henüz kü-

“Peygamber Efendimiz'in 'Hayâ imandandır.' düsturuyla taçlanan bu yüce duygu, karakteri şekillendiren, insanı her türlü kötülükten koruyan ve fazilete ulaştıran ilâhî bir nurdur.”

çük bir çocuk olan Hz. Muhammed (s.a.v.) ne kadar direndiyse de halaları “Böyle bir günde Abdullah'ın yetimini yapayalnız evde bırakamayız, bu bizim mürüvvetimize sığmaz.” diye düşünüyorlardı. Fakat henüz yolda giderken Peygamberimiz (s.a.v.)'in yüzünde, görünmeyen bir sesin şakladığı duyuldu.

Hz. Muhammed (s.a.v.), kendisini yerde bulmuştu. Rengi sararmış, mecalsiz kalmıştı. Halaları hemen onu kaldırdılar ve eve döndüler, O'nun istirahatini sağladılar ve bir daha putlarla ilgili hiçbir toplantıya O'nu götürmediler. Görüldüğü gibi edep ve hayâ dışı hareketlerden İslâm'dan önceki dönemde de Hz. Muhammed (s.a.v.) ilâhî bir kontrol ile korunmuştur.

Ebu Said el Hudrî (r.a.) diyor ki: “Nebi (s.a.v.) hayâ cihetiyle, kendi köşesinde oturan bakire kızıdan daha utangaçtı.”

“Hayâ imandandır.” buyuran Peygamberimiz (s.a.v.), pek fazla utangaç olması yüzünden arkadaşları tarafından kınanan biri hakkında: “O'nu hâline bırakınız. Çünkü hayâ imandandır.” buyurmuştur. Bir başka zaman, Peygamberimiz (s.a.v.), ashabına: “Hayâ insan için ziynettir.” diyerek öğüt vermişlerdir.

Şunu bilmek lâzımdır ki hayâ, insanın karakterini taşır ve hiçbir millet hayâdan müstağni kalamaz. Fazilete talip insan için edep ve hayâ, ilâhî nurla örülmüş bir taçtır. Onu giyen, her fenalıktan uzak kalır.

SOSYAL MEDYA DİLİMİZ NASIL?

📺 Bengisu HAYAT

Sosyal medyanın, modern çağın insanlığı sunduğu önemli ve yaygın bir iletişim aracı olduğu tartışılmaz. İnsanlar ve toplumlar arası ilişkiyi, tarihin hiçbir döneminde görülmemiş derecede etkileyip belirlediği ortada.

Ulusal ve küresel ölçekte, birçok olayın yönünü ve neticesini tayin etmede, sosyal medyanın caydırıcı gücüne sıkça tanık oluyoruz.

Devletler, sivil toplum örgütleri ve kamuoyu, bu gücü dikkate alıyor; kontrol etme, yönlendirme ya da kullanmada bu güce başvuruyor.

Günümüzde kamuoyu oluşturmada, kitlesel algı meydana getirmede ve toplum mühendisliği operasyonlarında sosyal medya, baş sıralarda gelen bir organ ve enstrüman. Toplumsal algı, kolektif akıl, sosyal-insanî duyarlılık ve nihayet ortak bilinç oluşturmada sosyal

medya, post-modern çağın artık vazgeçilmez aracı. Devlet ve toplum menfaatine pek çok problemi çözmede, toplumsal duyarlılığı, yardımlaşma ve dayanışma güdüsünü harekete geçirmede asla göz ardı edilememekte.

Sosyal medyanın gücü, tepkisi ve refleksi dikkate alınmadan hiçbir toplumsal oluşum ve değişim planlanamamakta ve uygulamaya konulamamakta. Bu anlamda, böylesine belirleyici ve caydırıcı bir kanalı ve onun gücünü devlet, toplum ve insanlık yararına kullanmak, son derece gerekli ve yerinde bir kural.

Bunun için de şiddet, çatışma ve kaos üreten, toplumu kampaştıran ve bölen, dinî-ahlakî-insanî değerleri törpüleyen ve bozan değil; barış, huzur, adalet, istikrar ve insanlık üreten bir sosyal medya dili geliştirilmeli ve yaygınlaştırılmalı.

İnsan hakları, fikir, din ve vicdan hürriyeti, özel hayat, aile-toplum değerleri ve ahlaki normları göz önüne alan hassas ve ahlakî bir dil işletilmeli ve devamlı canlı tutulmalı. İletişim halinde olduğumuz insanları da buna özendirmeliyiz.

Sosyal medyada kullanılan dil, kesinlikle yapıcı, seviyeli, ahlakî ve insancıl olmalı. Kin, nefret, düşmanlık ve şiddet içermemeli. Dışlayıcı, ötekileştirici, ayrımcı, ırkçı ve sınıfçı bir anlayış ve algı geliştirmemeli. Kışkırtıcı, tahrik edici, karalayıcı, aşağılayıcı ve hakaret içeren bir dil kullanmaktan şiddetle kaçınılmalı.

Katılımcı, eşitlikçi, çözüm odaklı, bilimsel, ahlakî, farklı fikirlere, renklere ve değerlere açık, hoşgörülü ve yumuşak bir dil olmalı. Bilimsel ve ahlakî doğrulardan beslenmeli, gerçekçi ve yapıcı içeriğini ve dinamizmini daima korumalı.

“Paylaştığımız her içerik ve kullandığımız her kelimenin bir sorumluluk taşıdığı bilinciyle; hakaret ve kışkırtmaya ‘hayır’, seviyeli, olgun ve değerlerimize saygılı bir sosyal medya diline ise sonuna kadar ‘Evet!’”

Paylaşılan her içerikten ve atılan her mesajdan sorumlu tutulacağımızın bilincinde ve ayırında olmalıyız. Toplumsal değerleri koruyan ve kollayan, toplum menfaatlerini öncelleyen ve yücelten, insanı ve dinî-ahlakî-insanî hassasiyetleri merkeze alan bir sosyal medya dili geliştirdiğimiz ve bunu canlı tuttuğumuz takdirde insanî ve toplumsal anlamda daha da güçleneceğimiz, gelişeceğimiz ve medenileşeceğimiz muhakkak.

Bilimsel, kültürel, dinî, ahlakî ve insanî bilgi üretimini ve paylaşımını bir değer ve kural olarak özümseyen, seviyeli ve olgun bir dil benimsenir ve korunursa nitelikli insan oranının, fertlerin eğitim-kültür seviyesinin, fikir-proje üretiminin, katılımcı anlayışın ve kültürün hangi noktalara gelebileceği kolayca tahmin edilebilir.

Sonuç olarak yapıcı, insancıl, ahlaklı, edep- li, çözüm ve fayda üreten bir sosyal medya dili ve algısına, evet! Ahlaksız, insanlık dışı, küfür ve hakaret içeren, dışlayıcı, kışkırtıcı, tahrik edici, kin ve düşmanlığa sevk edici olumsuz bir sosyal medya dili ve kullanımına ise hayır!

Bu dil ve algımız ne kadar güzel, olumlu ve ahlakî olursa insanî ve toplumsal iletişim ve etkileşimimiz de o kadar pozitif, aktif, yapıcı, üretici ve gelişimci olur.

GÖĞÜN ŞİİRİ: YILDIZLAR

▶ H. İKLİL ABBASOĞLU

“Cökyüzü en büyük hazinesini ancak karardığında gösterir; asıl mesele, hayatın tüm çile ve karanlığına rağmen yeryüzünde bir yıldız gibi parlamak ve içimizdeki cevheri keşfedebilmektir.”

İnsan, başını göğe kaldırdığı ilk andan beri yukarıda parıldayan o sonsuz ışık noktalarıyla sessiz bir sohbeta tutuşmuştur. Gece nin en koyu ve en tenha vaktinde, yeryüzünün yükünden bir an olsun sıyrılıp gözlerimizi semaya çevirdiğimizde ruhumuzu saran o derin ürperti tesadüf değildir. Yıldızlar; zamanın ötesinden süzülüp gelen, evrenin milyarlarca yıllık sırrını bağrında taşıyan ve insana hem ne kadar küçük hem de ne kadar kıymetli olduğunu hatırlatan kadim tefekkür aynalarıdır. Bir düşüncenin izini sürerken kelimelerin doğduğu topraklara uğramak, o düşüncenin ruhunu anlamanın en güzel yollarından biridir. “Yıldız” kelimesi de Eski Türkçenin en eski katmanlarına kadar uzanır. Kökeni itibarıyla “parlamak”, “ışık saçmak”, “alev gibi parıldamak” anlamlarını taşır.

Tarihî kayıtlarda bu kelimeye ilk kez Orhun Yazıtları’nda, Kül Tigin’in cenaze törenine katılanları anlatan bölümde “yulduz” şeklinde rastlarız. Ardından Uygur metinlerinde de aynı kökten yaşamaya devam eder. Bin yılı aşkın bir süredir bu millet, geceyi aydınlatan o kutlu ışıklara aynı kökten seslenmiştir: Yulduz... Yıldız...

Edebî açıdan ise bu kökteki “parlama” fiili yalnızca fiziksel bir ışığı ifade etmez. O, karanlığın ortasında doğan ümidi, hakikati ve rehberliği de çağırıştırır. Yıldız, gökyüzünün karanlık sayfasına düşülmüş nurdan bir harftir adeta. Şairlerin gönlünde kimi zaman ulaşılamayan bir sevgiliye, kimi zaman da yolunu arayan bir yolcuya yön veren kutlu bir kılavuza dönüşür.

Klasik edebiyatımızın engin ufkunda Muallim Naci, gökyüzündeki bu ilahî nizama hayranlığını şu beyitle dile getirir:

Kevn-i a’zam içre o nûrânî nukûş,

Her biri bir kitâb-ı hikmet-i bî-iştibâh.

“Şu büyük kâinattaki o nurlu nakışların yani yıldızların her biri, şüphe götürmeyen birer hikmet kitabıdır.”

“Kökeni Eski Türkçe’de parlamaya dayanan yıldızlar, gökyüzünün karanlık sayfasına düşülmüş nurdan birer harf ve Yaratıcı’nın sonsuz ilmini fısıldayan şüphe götürmez birer hikmet kitabıdır.”

Şair, yıldızları gökyüzüne rastgele serpiştirilmiş ışıklar olarak görmez. Onları okunmayı bekleyen nurlu birer hikmet kitabı olarak değerlendirir. Gece vakti başımızı göğe kaldırdığımızda aslında uçsuz bucaksız bir kütüphaneyle karşı karşıya kalırız. Her yıldız, Yaratıcı’nın sonsuz ilmini, sanatını ve kâinattaki kusursuz nizamını anlatan bir sayfadır. Sessizce bize şunu fısıldar: “Bu büyük kâinatta yalnız değilsin; fakat unutmaman gereken bir nizamın da parçasısın.”

Bana kalırsa bir Müslüman, geceyi yalnızca güneşin batması olarak göremez. Gece; kâinatın sessizlik gömleğini giydiği, insanın gürültüden uzaklaşıp Rabb’iyle baş başa kaldığı, tefekkürün bir ibadete dönüştüğü müstesna bir vakittir. Yıldızları gerçekten anlamak ise insanın kendi içindeki karanlığı tanınmasıyla mümkündür. Gökyüzü, en büyük hazinesini ancak karardığında gösterir. İnsan ruhu da böyledir. Hayatın çileleri, hüznüleri ve karanlık dönemleriyle yüzleştiğinde; içinde saklı duran cevherleri, imanını ve tefekkürünü daha berrak bir şekilde keşfeder.

Yıldız kelimesi kökü itibarıyla “parlamak” anlamına gelir. Fakat asıl mesele, yeryüzünde yaşarken o kökün manasına sadık kalabilmek; karanlığa rağmen parlayabilmektir...

Başımızı daha sık göğe kaldırdığımız, gökteki o kadim dostlarla içimizdeki tenewürü buluşturduğumuz gecelere...

TABIAT KİTABINI OKUMAK

► Nilüfer Zontul AKTAŞ

“Tabiat, sayfaları hiç kapanmayan büyük bir hikmet kitabıdır; bu kitabı küçük yaşta okumayı başaran bir çocuk, formüllerden önce hayatın kalbini, paylaşmayı ve sorumluluğu keşfeder.”

Çocukluk yıllarından itibaren doğayı tanımak, insanın hayata güçlü başlaması demektir. Tabiat, sayfaları hiç kapanmayan büyük bir kitaptır. Bu kitabı okuyabilen çocuk, yalnızca bilgi edinmez; aynı zamanda hayatı, insanı ve kendisini tanımaya başlar.

Suyun kaldırma kuvvetini, fizik derslerinde öğrenmeden keşfeder. Bir taşın suya battığını, bir yaprağın ise yüzeyde kaldığını görür. Ağaçtan düşen bir cevizi izlerken her şeyin yere yöneldiğini fark eder. Formülleri bilmez ama hayatın işleyişine dair ilk bilgileri edinir. Bir ağaca tırmanmak ona mücadeleyi öğretir.

Karıncaların yuvalarına taşıdığı yiyecekleri seyreder. Onların düzeni ve gayreti, çalışkanlık ve sorumluluk duygusunu zihnine işler. Kuşların yuva kurmasından emek vermeyi, ailenin önemini, aidiyeti, arıların üretkenliğinden faydalı olmayı öğrenir. Doğa, fark ettirmeden karakter eğitimine katkı sağlar.

Gökyüzüne baktığında güneşi, ayı ve yıldızları görür. Yüksekte olanların çevresini aydınlattığını fark eder. Bu gözlem, ilerleyen yıllarda ona liderliğin üstünlük kurmak değil, ışık olmak olduğunu hatırlatır.

Doğadaki hiçbir canlı, ihtiyacından fazlasını tüketmez. Ağaçlar meyve verir, çiçekler güzellik saçar, hayvanlar doğa dengesine nice şey üretir. İnsan bunları gördükçe paylaşmanın ve faydalı yaşamının önemini kavrar. Bir tohumun filizlenmesi sabrı, mevsimlerin dönüşü umudu öğretir.

Tabiat, tefekkürün en güzel mekânıdır. Akan bir dereyi dinleyen insan, hayatın da durmadan aktığını düşünür. Dağların heybeti karşısında kendi acziyetini hisseder. Düz bir çubuğu eline aldığı anda dosdoğru olmayı öğrenir, taşlardan çıkardığı oyunlarla el kol koordinasyonu kazanır.

“Doğanın sessiz öğretmenliği insana sadece fizik kurallarını ya da canlılar alemini öğretmez; fitrata ayna tutarak kalbi cilalar, merhameti büyütür ve insanı şükürle Rabb’ine bağlar.”

Bir yaprağın damarlarında, bir kar tanesinin deseninde ilahi bir düzen görür. Bu fark ediş, kalbi Rabb’ine yaklaştırır; şükür artırır, gönlü huzurla doldurur.

Doğa, insanın bedenini ve ruhunu besler. Kuş sesleri arasında yürüyen kişi, kendi iç sesini daha iyi duyar. Toprağa dokundukça sakinleşir, gökyüzüne baktıkça ferahlar. Bu yüzden çocuklara bırakılabilecek en değerli miraslardan biri, onları tabiatla buluşturmaktır. Çünkü doğa sadece görülecek bir manzara değil; okunup düşünülecek hikmet dersleri kitabıdır.

Doğayı bilen kendini bilir, kendini bilen fitratı bilir, merhamet eder. Yüce fitratı bilen de Rabb’ine sonsuz şükürle bağlanır. Tabiatın sessiz öğretmenliği zihni açar, kalbi cilalar vesselam...

UNUTULMAK: YUTULMASI ZOR BİR LOKMA

▶ Ayşe Gül PINAR

Kızı, oğlu, gelini, damadı ve torunları toplanmış -pür neşe- tatile gitmeye hazırlanıyordu. Seksen yaşındaki yaşlı adam karısını iki yıl önce kaybetmiş, ayaklarından rahatsız olduğu için tek başına kalamayınca çocuklarının yanında kalmaya başlamıştı. Üç ay oğlu, üç ay da kızı olmak üzere sırayla bakıyorlardı. Ama buna bak-

ma denmezdi çünkü her gün duyduğu iç-neli sözler yaşlı adamı yaşamdan soğutmuş, mecbur kalmadıkça konuşmaz olmuştu. İşte şimdi de tatile gitmeye hazırlanıyordu. Yaşlı adam içinden “Dur bakayım, beni ne yapacaklar?” diye düşündü. Çünkü fısıldaşmalar çoğalmıştı. Zaten fazla beklemesine de gerek kalmadı. O akşam sofrada oğlu “Baba, biz iki

haftalığına tatile gidiyoruz; senin durumun malum onun için bizimle gelemezsin ama merak etme, sana iki haftalığına bir bakıcı tutacağım, biz dönene kadar o sana bakar.” deyince yaşlı adama söyleyecek söz kalmamıştı. Mecburen ”Öyle olsun oğlum, siz rahatınıza bakın.” dedi. Oysa içinden “Beni de götürseniz nereniz eksilir? Ben de içeride oturmaktan bıktım, deniz havası bana da iyi gelir, bir iki insan görünce içim açılırdı. Ben sizleri büyütmek için gece gündüz çalışmaktan tatile gitmeye bile vakit bulamadım. Hem şunun şurasında ne kadar ömrüm kaldı ki!” diye düşünüyordu. Babası içi acıyarak bunları düşünürken oğlu da “Oh be, kolay atlattık! İyi ki ben de geleceğim diye tutturmadı.” diye düşünüp seviniyordu.

İki gün sonra, âdet yerini bulsun diye babalarıyla üstünkörü vedalaşıp gitmişlerdi. Tutukları bakıcı yabancı uyrukluymuştu. Yaşlı adam onun yaptığı yemekleri yiyemiyor, çoğu zaman aç yatıyordu. Aradan bir hafta geçmişti. O gün yaşlı adam kendini hiç iyi hissetmiyordu, en yakın arkadaşına telefon edip durumunu anlattı. Yarım saat geçmeden arkadaşı gelmişti. Yaşlı adam kesik kesik nefes alıyor, konuşmakta güçlük çekiyordu. Arkadaşı onun öleceğini anlamıştı ama kendini zorlayarak metanetini korumaya çalıştı ve yaşlı adama “Çocuklarına haber vereyim, gelsinler.” dedi. Yaşlı adam, “Hayır arkadaşım, onları çağırma; rahatları bozulmasın, eğer bana bir şey olursa o zaman söylersin. Sen beni yalnız bırakma, yeter.” dedi ve önceden hazırlayıp yastığının altına koyduğu parayı arkadaşına verip “Beni, benim paramla gömün. Ben ölümün çocuklarıma yük olmasın istemiyorum.” dedi. Yaşlı adam her ne kadar çağırma dese de arkadaşının içine sinmemişti. Gizlice telefon edip babasının durumunu oğluna bildirince oğlu, keyfi kaçmış bir ses tonuyla, “Sen ona bakma, numara yapıyordur, onu getirmediği diye hu-

zurumuzu kaçırmak istiyor.” diye cevap verdi. Bu cevabı duyan adam içinden, “Sizin gibi evlatlar olmaz olsun; ben tanıdım tanıyalı babanız değil huzur bozmak, sizi rahat ettirmek için çalıştı.” derken gözleri dolmuştu.

Yaşlı adam iki gün sonra ruhunu teslim etti, son sözleri beni karımın yanına gömün olmuştu. Babalarının ölüm haberini alan çocukları gönülsüz olsa da gelmişler, babalarını ne bir acıma ne de bir damla gözyaşı olmadan sessiz sedasız gömmüşler, iki gün geçmeden işlerinin başına dönmüşlerdi. Onların bu tutumuna komşuları bile isyan etmişti. Sözüne esirgemeyen bazı komşu kadınları, “Siz de evlat yetiştiriyorsunuz, bekleyip görün.” diye yüzlerine söylemişlerdi.

Evet, bekleyip görmek gerekti. Çünkü buğday ekilen yerde arpa çıkmazdı ve herkes ektiğini biçecekti. Yaşlıları horlamayalım, onları hastanelere veya huzur evlerine terk etmeyelim, yalnız başlarına bırakmayalım. Bizim için ne kadar fedakârlık yaptıklarını, ömürlerini bize adadıklarını unutmayalım. Eğer onlar kadar ömrümüz olursa bir gün biz de aynı yaşlılığı yaşayacağız. Sevdiklerimiz bize de yırtık bir ayakkabı, eski bir dolap gibi davranırsa incinir, üzülmür ve kahroluruz. Yaşlılar çok kırılgan olurlar; onları terk etmek, onları yaşarken öldürmek demektir. Onlar çoğu zaman birinin onları hatırlaması umuduyla yol gözlerler. Hâlbuki çoğu gece onların sessiz hıçkırıklar arasında çocuklarını koruması için Allah’a yalvarıp dua ettiklerini duyarsınız. Unutulmak yutulması zor bir lokmadır. Bazıları, kendilerini bir ömür boyu çocukları için feda eden anne babalarını lüzumsuz bir eşya gibi kenara atabiliyorlar. Onlar terk edildikleri için göstermeden için için ağlarlar. Ufak bir hediye aldıklarında da bir çocuk gibi sevinir ve onu bir mücevhermiş gibi saklarlar. Çünkü onlar için mühim olan hediye değil, hatırlanmış olmaktır.

CAMİLERDE YAZ DÖNEMİ KUR'AN KURSLARININ ÖNEMİ

▶ Emine Büşra YÜKSEL

“Yaz kurslarında Kur’an’ın bilgisini sadece beyne değil, sevgisini ve anlamını kalbe yazmak gerekir; çünkü camiye sevmiş, helali haramı öğrenmiş bir nesil yetiştirmek din eğitimindeki en büyük başarıdır.”

Ebeveynin çocuklarına karşı temel görevlerinden biri de onlara dinini öğretmek veya öğrenmelerini temin etmektir. Birçok anne baba, çocuklarının din öğretimini bizzat kendisi yapamayacağından mahallesindeki caminin ya da Kur'an kursunun hocasına başvurmak durumundadır.

Camilerde, isteyen vatandaşlara ve çocuklara Kur'an ve temel dinî bilgiler dersi vermek, cami görevlilerinin asli görevlerindedir. Hiçbir hoca efendi, makul bir mazereti olmadığı sürece Kur'an dersi almak isteyenlere hayır demez.

Birçoğunuz namazda okuduğu dua ve sureleri camide açılan kurslarda öğrenmiştir. Okullarda Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerinde din konusunda genel bir bilgilenme olsa da bu dersler uygulamalı olmadığından ve yüzeysel bir din bilgisi verdiği için yetersiz kalmaktadır. Din öğretiminde ve eğitiminde abdestin nasıl alındığını, namazın nasıl kılındığını da uygulamalı olarak göstermek gerekir.

Peygamberimiz (s.a.v.); *"İlim öğrenmek kadın erkek her Müslüman'a farzdır."* buyuruyor. Farz olan ilim, âlimlerin çoğunluğuna göre dinin temel emir ve hükümlerini yerine getirmemizi sağlayacak temel dinî bilgilerdir. Buna ilmihal bilgisi denilmektedir. Bir İslâm ilmihali kitabında yazılı olanları öğrenmek sadece hocaların değil, her Müslüman'ın görevidir.

Günde beş vakit ezanın okunduğu bir İslâm ülkesinde Allah'ın emir ve yasaklarını bilmemek mazeret sayılmaz. Nasıl ki mahkemede sanığın, "Bu işin suç olduğunu bilmiyordum." demesi onu kurtarmıyorsa dinen haram olan bir fiilin işlenmesi de -o fiilin

"Çocuklarımızın dünyevi istikbali için hiçbir masraftan kaçınmazken, onlara hem hayat hem de ahiret sınavını kazandıracak temel dini bilgileri ve güzel ahlakı aşılama bir babanın evladına bırakacağı en değerli mirastır."

haram olduğunu bilsin ya da bilmesin- onu günaha girmekten kurtarmaz. Allahu Teâlâ, Kur'an-ı Kerim'de mealen *"Bilmiyorsanız bilenlere sorun."* buyuruyor. Hayat boyu, bildiklerimizle amel etme, bilmediklerimizi de öğrenme çabası içinde olmalıyız. Peygamberimiz (s.a.v.), "Siz bildiklerinizle amel ederseniz Allah size bilmediklerinizi de öğretir." buyuruyor.

Tatil deyince aklımıza hiçbir şey yapmadan miskin miskin oturmak ve amaçsız bir şekilde dolaşmak ve eğlenmek gelmemelidir. Tatilde bile olsak her ânı faydalı bir işle değerlendirmeye çalışmalıyız. Camilerde açılan yaz kurslarında çocuklarımız her şeyden önce hayatlarının ikinci adresi olan cami ortamını öğrenmiş ve benimsemiş oluyorlar. Camilerde açılan kurslarda çocuklara Kur'an-ı Kerim tecvidli olarak öğretilmekte, namazda okunacak dua ve kısa sureler ezberletilmekte, temel dinî bilgiler, itikat, ibadet, ahlak ve siyer dersleri uygulamalı olarak öğretilmektedir.

Kurslara katılacak olan çocuklar kurs süresinde; Kur'an'ı yüzünden yanlış okumayı, namazda okunan duaları ve kısa namaz surelerini ve 32 farz şeklinde özetlenmiş olan dinî hükümleri öğrenmiş olacaklardır. Her bir çocuk belki müfredattaki

bütün dersleri öğrenemeyebilir. Her çocuğun zekâ ve algılama kabiliyeti farklıdır. Yaz kursuna gelen çocuğun camiye sevmesi, haramı helali ve Allah sevgisi ve korkusunu benimsemiş olması bile başlı başına bir başarıdır.

Çocukların dinî eğitimi asla ihmale gelmez. Dinî eğitimi ihmal edilmiş olan çocuklar ileride maddî ve manevî külfete, telafisi mümkün olmayan zararlara ve mahcubiyetlere yol açabilirler. Hiç şüphesiz, çocuklarımızın elde ettiği her başarı iftihar vesilemiz, yol açtıkları her zarar da üzüntü ve mahcubiyet vesilemiz olacaktır. Çocuklara iyi bir ortam/arkadaş çevresi hazırlamak ve ahlâkî terbiyeye dair evde, okulda ve camide öğrendiklerini yaşaması hususunda takipçi olmak da en az kurslar kadar önemlidir. Bazı velilerin şöyle yakınmalarına şahit oluruz: “Çocuğu camiye gönderdim, kaç defa hatim indirdi ama şimdi cuma namazına bile zorla gidiyor ya da gitmiyor.” Buradaki sorun nedir? Bildikleri ile amel etmeyen kimse sadece öğrenmiştir fakat öğrendiklerini kalbine yazmamıştır. Kur’an’ın bilgisini beynimize, sevgisini ve anlamını kalbimize yazarsak Kur’an’ın rehberliği, hidayet ve istikamet

üzere ayaklarımızı sabitkadem eyler.

Çocuklarımızın istikbali söz konusu olduğunda masraftan çekinmiyoruz. Dershaneye gönderiyoruz ve sınavlara hazırlık kitapları alıyoruz. Tabii ki bunlar imkânlar ölçüsünde olması gereken şeylerdir. Camilerde açılan yaz kursları da çocuklarımızın istikbali ile doğrudan ilgilidir. Çocuğun camide öğreneceği doğruluk, dürüstlük, erdemli olma vb. hususlarda birçok ahlâkî davranışı hayat prensibi hâline getirmesi hem hayat sınavını hem de ahiret sınavını kazanmasına yardımcı olacaktır. Peygamberimiz (s.a.v.) “Hiçbir baba evladına güzel ahlaktan daha değerli bir miras bırakmış olamaz.” derken çocuğun gelişiminde ahlâkî eğitimin hayati önemine işaret etmiş olmaktadır.

Her öğrenci velisi konuya verdiği önemi göstermek için çocuğunun ya da torununun elinden tutarak en yakın camiye müracaat etmelidir. Ayrıca çocuğunuzu ya da torununuzu sadece camiye göndermekle kalmayın, hocası ile görüşerek eğitim ve öğretim sürecini takip edin, teşvik edin, ödüllendirin.

EBÛ SAİD EL-HUDRÎ (R.A.)

🎧 N. Nida DURAN

A sıl ismi “Sa’d bin Mâlik” olan Ebû Said, Medineliydi. Babası Mâlik bin Sinan, Medine’de İslâmiyet’in yayıldığı ilk sıralarda Müslüman olmuştu. Ebû Said o sıralar henüz çocuk yaşıydı. Böylece hayatı yeni anlamaya başladığı bir sırada kendisini Müslüman bir ailenin içinde buldu.

Ebû Said’in minik kalbindeki iman o kadar coşmuştu ki Peygamberimiz’le birlikte bulunmak, onun feyizli sohbetini dinlemek için can atıyordu. Mescid-i Nebevî inşa edilirken mübarek mabede o da taş taşıyordu. Bedir Savaşı’na yaşının küçüklüğünden dolayı kabul edilmemişti. 13 yaşındayken Uhud Savaşı’na katılmak için babasından ricada bulundu ama yaşının küçüklüğü sebebiyle Rasûlullah bunu kabul etmedi.

Ebû Said’in babası, Uhud Savaşı’nda büyük kahramanlıklar gösterdi. Neticede ise şehadet mertebesini kazandı. Şehitler defnedilirken Peygamberimiz, Hz. Mâlik’in başucunda şöyle buyurdu:

“Kanın kanına karışan kimseye cehennem ateşi erişemez.”

Hz. Mâlik bir ara Rasûlullah’ın mübarek yüzünün kanadığını görmüş, ağır yaralı olduğu hâlde Peygamberimiz’in mübarek kanını emmiş, yere damlatmamıştı.

Ebû Said (r.a.) hem Peygamberimiz’in cemalini görmek hem de babasını karşılamak için annesiyle birlikte Uhud yolu üzerine çıkmıştı. Peygamberimiz gelince babasının şehit olduğunu haber verdi ve “Allah, babana mükâfatını versin!” buyurdu.

Ebû Said’in (r.a.) babası fakir birisiydi. Onun Uhud’da şehit olmasından sonra zaruret içerisinde kalmışlardı. Bir gün annesi onu bir şeyler istemek için Rasûlullah’a gönderdi. Ebû Said (r.a.) başlangıçta buna razı olmamıştı. Ama annesinin ısrarlarına daha fazla dayanamadı. Peygamberimiz’in huzuru saadetlerine gitti. Rasûlullah (s.a.v.) o sırada şöyle bir hutbe irat ediyordu:

“Ey iman edenler! Artık sizin için iffet ve başkalarından bir şey istememe zamanı gelmiştir. İffetli yaşayana Allah verir. Gözü tok olanı Allah zengin eder. Nefsim kudret elinde olan Allah’a yemin ederim ki kişiye sabırdan daha geniş bir rızık verilmemiştir. Mutlaka benden isterseniz, ben ancak bende olanı veririm.” buyurunca Ebû Said (r.a.), Rasûlullah’ın bu sözlerinden sonra istemekten vazgeçti. Annesine gelip durumu bildirdi. Kendisi bundan sonraki hâlini şöyle anlatır:

“Rasûlullah’tan bir şey istemeden döndükten sonra, Cenâb-ı Hak bize rızığımızı verdi. Ensarın zenginlerinden olduk.”

Yaşının küçüklüğü sebebiyle Bedir ve Uhud Savaşlarına katılamayan Ebû Said sonraki bütün gazalara iştirak etti. Bir taraftan da Suffe Medresesi’ne devam ediyor, hadis ezberliyor, ilim tahsil ediyordu. Ebû Said (r.a.), Peygamberimiz’in vefatından sonra hadis ve fıkıh ilmiyle meşgul oldu. Birçok talebe yetiştirdi. Rasûlullah’ın terbiyesi altında büyüyen Hz. Ebû Said, 1170 hadis rivayet etti.

Hicrî 74’te, 86 yaşındayken vefat etti. Allah ondan razı olsun.

KAFA KARIŞTIRAN KELİMELER

► Sait ÖZER

Kitabın Adı: Kafa Karıştıran Kelimeler

Yazar: Rasim Özdenören Yayınevi: İz Yayıncılık

Yayın Yeri ve Yılı: İstanbul / 2023 Sayfa Sayısı: 208 YaŐ AralıŐı: 14+
İŐlenen Konular: İslâm, insan, akıl, kùltùr, medeniyet, bilim, tasavvuf...

Gerçekten de kafamız karışık. Bu karışıklığın sebebi üzerine sanırım pek de bilgimiz yok ve düşünmüyoruz, düşünmemiz gerektiğinin de farkında değiliz.

Hemen her konuya dair malumatımız var. Ağzımızdan bunlarla ilgili kelime ve cümleler dökülüyor. Bazen büyük büyük laflar ettiğimizi sanıyoruz. Akıl, medeniyet, ilim, bilim, kültür, tasavvuf; Batı orijinli pozitivizm, materyalizm vs. kavramlar konuşmalarımızda kocaman kocaman yer alıyor da acaba içleri dolu mu? Açıkçası sanmıyorum. Merhum Rasim Özdenören de (d.1940-ö.1922) kelime ve kavramların ne ifade ettiğinin bilinmeden konuşulduğunu bundan yaklaşık yarım asır evvel fark etmiş ve Kafa Karıştıran Kelimeler adı altında bir deneme kitabı vücuda getirmiş. Kitap hacim olarak da ebat olarak da küçük ancak içeriği hiç de öyle değil. Özdenören, hacminin ötesinde, devasa bir çalışma ortaya çıkarmış. Elbette bu çalışmanın arka planında düşünen, yorumlayan, tahlil ve mukayese eden, biriktiren cins bir fikir adamının uzun yıllarını alan bir mesai var. Hemen şunu belirteyim ki Özdenören bu denli ağır ve uzun değerlendirmeler isteyen kelime ve kavramların adetâ usaresini, özünü alıp deneme formunun da kıvrak anlatımıyla okurun karşısına getirmiş. Yani şunu anlatmaya çalışıyorum; kitap sıkıcı değil, son derece akıcı ve doyurucu.

Kitap giriş mahiyetindeki üç değerlendirme yazısı ve dizinin dışında beş bölüme ayrılmış. Kavramlar Çevresinde (3 deneme), Hakikatin Akılla Aranması (15 deneme), Bilim ve İrfan Çevresinde (6 deneme), Kültür Olarak Din ya da Dine Ait Kültür (15 deneme), Tarihsel ve Siyasal Çerçeve (13 deneme).

Kafa karışıklığımızın bir mazisi var. Bu mazide de bölünmeler, kırılmalar... Uzaklaşılan varlık bilincimiz. Yabancılaşma. Husûsen İslâm'a yabancılaşma. Yeni bir medeniyet dairesine girmemiz. Batı adı verilen bu medeniyet dairesini sorgusuz sualsiz kabul etme arzumuz. Bunun neticesinde kimlik sorunumuzun ortaya çıkması. Kimlik sorununun zaman zaman devletle milleti karşı karşıya getirmesi. Bütün bu yaşananlar ruh ve toplum dünyamızda derin izler bırakarak etkilemiştir. Elbette bunda dilin çok ama çok büyük bir yeri ve payı vardır. Zira toplumsal değişim ve dönüşümün merkezinde dil vardır. Bu başkalaşmaları şekillendiren dildir. Özdenören tarihî değişim ve dönüşümlerde yaşanan gelenek-din çizgisinde oluşan kimlik buhranında safını belli etmiştir. Şöyle söyler: Ben İslâm'ı geleneğimizin değil fakat kimliğimizin referans noktası olarak kabul ediyorum.

Özdenören, eserini her yazarda olduğu gibi bir amaca matuf hazırlamıştır. Onun amacı "İslâm'ı yaşamış Türkçe konuşan bir ülkede Batılılaşma süreciyle anlam karmaşasına ve kaymasına uğrayan kelimelerin, kavramların kafa karıştıran niteliklerine değinmek ve onları İslâmî düşünce yönüyle irdelemek." Kitapta siyasetten ekonomiye, felsefeye, tarihe, sosyolojiye varıncaya kadar pek çok disiplinde yer alan kelime ve kavramlara yer verilmiş. Yazarın ele aldığı bu kavramlar okur için örnek teşkil edecek ve o da başka kelime ve kavramları irdeleyebilecektir.

Kültür ve medeniyet maceramızda yaşananlara farklı pencerelerden bakmak, bulanık kafalarını biraz da olsa durultmak ve farklı denizlere yelken açmak isteyenler için Kafa Karıştıran Kelimeler okunmayı bekliyor.

BİZİM DURSUN

▶ Raziye SAĞLAM

“İstanbul’dan başlayıp Darend’e uzanan o unutulmaz yolculuklar, bize sadece ülkemizin eşsiz güzelliklerini tanıtmadı; her şarta uyum sağlayabilen, kendine güvenen ve köklerine gönülden bağlı bireyler olmamızı sağladı.”

Yazın en sıcak günlerini yaşarken insan ailesiyle geçmişte yaşadığı tatilleri hatırlamadan edemiyor. Rahmetli babam gerek çocukluğumuzda gerek sonraları bizi gezdirmek için hiçbir fırsatı kaçırmazdı. Annem ve ailenin son dördü olarak biz arabaya atladığımız gibi İstanbul'dan yola çıkıp Ege, Akdeniz ve Güneydoğu üzerinden Darende'ye ulaşırdık. Gündüz yol alırken denk gelen yerde denize girmeye bayılırdık. Biz çocuklar denize girerken babam mangal yakar, annem de yemek için diğer hazırlıkları yapardı. Akşamları da hangi şehre vardıysak geceyi orada güzel bir otelde geçirirdik.

Mola verdiğimiz yerlerde denize girmek, sonrasında yemek hazırlığına yardımcı olmak, hemen hızlı bir şekilde hazırlanabilmek de her şarta uyum sağlamamıza sebep oldu. O günlerin bizim hayatımıza olumlu etkileri çok oldu. Zira aileyle bu kadar güzel vakit geçirmek, onların sevgisi ve desteğini yanında hissetmek insana mutlu bir çocukluk sağlıyor. Bu da insanın her durumda kendine güveni tam bir birey olarak yetişmesine sebep oluyor. Bunun yanı sıra çocuk da olsan kendi ülkeni ve insanını tanımak, değişik yörelerde oraya has âdet ve gelenekleri görmek kültürünü artırdığı gibi, olaylara farklı açılardan bakmanı sağlayabiliyor. İnsan ülkesini tanıdıkça daha çok seviyor ve en güzeli de gerçekten kendini toprağına ait hissediyor.

Yaptığımız sayısız seyahatlerde, en çok da Darende'de devlethanede geçirdiğimiz zamanlar unutulmazdı bizim için. Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi Hazretleri'nin "Bizim Dursun" diye hitabı babamı ayrıca sevindirirdi.

"Hayatın getirdiği tüm maddi ve manevi zorluklara rağmen aile içindeki huzur, sevgi ve bağlılık korunduğu müddetçe her sorun çözülür; yeter ki o güvenli limandan ve birbirimizden kopmayalım."

Babam vizyon sahibi bir insandı. Çocukluktan henüz çıkarken birinin yanında çömez olarak ilk gurbete gitmesinden, trenlerde seyyar satıcılığa ve sonrasında Sivas'ta ticarete başlamaktan İstanbul'da müzik yapıcılığına kadar oldukça verimli bir ticaret hayatı vardı. Çok çalışırken ailesine de bu denli vakit ayırabilmesi ve bundan gerçekten keyif alması çok güzeldi bizim için. Düşünüyorum da annemle babamın yaptığı aslında çok büyük fedakârlıktı ama iyi ki bu fedakârlığı yapmışlar. Zira benim çocukluğumdan hatırladığım ve daha sonra benim çocuklarımla da içinde buldukları en güzel anılarda hep annemle babamın birbirlerine olan o güzel ilgileri ve huzurlu bir aile ortamı vardır. Daha sonra biz de çocuklarımıza hep böyle bir ortamı sağlamaya çalıştık. Tabii zaman zaman maddi manevi sayısız problemler yaşandı ama aile içinde huzur ve bağlılık olunca sorunlar bir şekilde çözülebiliyor. Yeter ki aile bireyleri birbirinden kopmasın.

ÇOCUKLUK BİRAZ DA YAZ DEMEKTİR

▶ Gülşen CANPOLAT

“Yaz tatilini bir etkinlik yarışına çevirmek yerine çocukların ruhunu dinlendirmeliyiz; çünkü canı sıkılan çocuk hayal kurar, yavaşlayan çocuk kendini duymaya başlar ve çocukluk aslında en çok hatırlanacak bir ev biriktirmektir.”

Yaz tatili geldi mi evlerin havası değişir. Sabah alarmının sesiyle uyanılmaz, servis telaşı diner; mutfakta aceleyle hazırlanan beslenme çantalarının yerini uzun uzadıya yapılan kahvaltılar alır. Bir annenin “Hadi, geç kalıyoruz!” diye seslenmediği, bir çocuğun ödev yetiştirme kaygısıyla yatağa girmediği günlerdir yaz tatili. Okulun kapanmasıyla birlikte nefes alabilmek için verilmiş küçük bir mola gibidir biraz da.

Tatil başladığında birçok anne baba çocukları için en doğruyu yapmak ister. Kurslar, etkinlikler, programlar, eğitim kampları... Elbette hepsinin kıymeti vardır. Fakat bazen çocukların en çok ihtiyaç duyduğu şey; planlı bir etkinlik değil, anne babasıyla sakince geçirilen bir gündür. Çünkü çocuk dediğimiz varlık, hatırladığı şeylerle büyür. Birlikte yenilen buz gibi bir karpuz... Bahçede ya da balkonda edilen muhabbet... Bir kurstan çok, babasının “Hadi gel, maç yapalım.” deyişini taşır içinde.

Biz yetişkinler bazen yaz tatilini bile bir yarışa çeviriyoruz. Çocuk sıkılmasın, boşa vakit geçirmesin, yeni şeyler öğrensin... Ama unuttuyoruz:

Canı sıkılan çocuk hayal kurar. Yavaşlayan çocuk kendini duymaya başlar. Biraz boş kalan ruh dinlenir. Eskiler ne güzel söylemiş; “Gönül hoşluğu evin bereketidir.” Bir evde huzur varsa çocuk bunu hisseder. Anne babanın yüzündeki telaş azaldığında çocuk da gevşer. Çünkü çocuk sadece söyleneni değil, hâl ve tavrı da içine çeker.

Yaz tatili biraz da ailece yeniden birbirini fark etme zamanı olmalı. Belki uzun zamandır ilk kez birlikte kahvaltı etmek... Belki gece çerçirdek çitleyip sohbet etmek... Belki dedenin, ninenin anlattığı masalları dinlemek... Birlikte

“Mühim olan dengeyi koruyabilmek; anlaşılan, dinlenen ve değer gören bir çocuk hayata daha güçlü döner; yeter ki yıllar sonra çocukların zihninde ‘Bizim evde yazın başka bir huzur olurdu...’ dedirtecek sıcak hatıralar bırakabilelim.”

yemek yapmak... Birlikte bir ağacı sulamak... Belki de telefonsuz geçirilen bir akşam...

Saatlerce olması da gerekmez. Bazen on dakikalık birlikte kitap okuma vakti bile bir çocuğun kalbinde iz bırakır. İnanın, çocukların ruhunda en çok yer eden şeyler bunlar oluyor. Küçük gibi görünür ama insanın içinde büyük yer kaplayan güzel anılar...

Tabii ki tatil tamamen başıboşluk da değildir. Çocuk biraz dinlenmeli ama tamamen dağılıp yeniden toparlanmakta zorlanacağı bir düzene de savrulmamalıdır. Mühim olan dengeyi koruyabilmek... Biraz kitap, biraz oyun, biraz sorumluluk, bolca sohbet, bolca kahkaha... Çünkü çocukluk dediğimiz şey, her şeyden birazdır. Ve biraz da hatırlanacak bir ev biriktirmektir.

Okul sezonuna hazırlanmanın en güzel yanı ise ışıl ışıl kırtasiye malzemeleri alırken arkada verimli ve huzurlu bir yaz bırakabilmektir. Anlaşılmış, dinlenmiş, değer görmüş bir çocuk; yeniden öğrenmeye de hayata da daha güçlü döner. Çocuklarımızın yıllar sonra şunu hatırlaması çok kıymetli; “Bizim evde yazın başka bir huzur olurdu...”

Bu yaz, çocuklarımızın zihninde içlerini ısıtan hatıralar bıraktığımız çok güzel bir yaz olsun duasıyla...

BAŞARI ÖĞRETMENE GÜZEL BİR SORU SORMAKTAN GEÇER

▶ M. Emin KARABACAK

“Çocukların yaratılış ve Yaratıcı hakkındaki aykırı sorularını ‘ayıp’ diyerek susturmak yerine, onların somut zekâ seviyelerine uygun, samimi ve dürüst cevaplarla öğrenme meraklarını beslemeliyiz.”

Vernon adında Amerikalı bir fizyoloji profesörü Nobel ödülü almış. Öğrencilerden biri, ödülün sonraki ilk derste, hocaya şu soruyu sormuş: “Fizyoloji alanında bu ülkede üç binin üzerinde bilim adamı var. Bu kadar bilim adamının arasında bu ödülle niçin siz layık görüldünüz? Sizi diğer bilim adamlarından ayıran özellik ne?”

Profesör, yüzünde bir gülümsemeyle şu cevabı vermiş: “Hepsini anneme borçluyum. Diğer çocukların anneleri, onlar okuldan dönünce ‘Söyle bakalım, öğretmenin sorularına iyi cevap verebildin mi?’ derken benim annem, ‘Vernon, bugün öğretime iyi bir soru sordun mu?’ derdi. Ben niçin Nobel ödülü aldım? Beni diğerlerinden ayıran özellik ne? Bunu soruyorsunuz, değil mi? Beni diğerlerinden ayıran özellik, benim diğerlerinin sormadığı soruları sormam ve sormaya devam etmemdir!”

Vernon’un annesi okuldan gelen çocuğuna bu şekilde soru sorarken peki biz okuldan gelen çocuğumuza ne soruyoruz? Aramızdaki fark ne? Sorunun cevabını düşünmeniz üzere size bırakıyorum.

İnsanoğlunun öğrenmesi doğumla başlamakta ve ölümlle bitmektedir. Bunu Peygamber Efendimiz (s.a.v.)’in: “*Beşikten mezara kadar ilim tahsil ediniz.*” hadisiyle daha iyi anlamaktayız.

Rabb’imiz tarafından, “*Allah, sizi analarınızın karnından, siz hiçbir şey bilmez durumda iken çıkardı. Şükredesiniz diye size kulaklar, gözler ve kalpler verildi.*” diye hitap edilen insanoğlu, öğrendiklerini de merak ile öğrenmektedir. Merak edilmeyen hiçbir şey öğrenilememektir. “Merak ilmin hocasıdır”

“Merak ilmin hocasıdır; evladının sorularına rehberlik eden bir aile, hayatı sorgulamaktan zevk alan başarılı bir nesil yetiştirirken; onları bastıran bir yaklaşım ise çocukları öğrenilmiş bir çaresizliğe mahkûm eder.”

der atalarımız. İnsanlardaki merak duygusu olmasaydı bugün teknoloji çağını değil de ilk çağları yaşadık gibime geliyordu.

Celelim soruya; bu yaşlardaki çocukların yaradılışları gereği öğrenme amaçlı soru sormaları gayet normaldir. Çünkü bu, zihinsel gelişimlerinin bir gereğidir.

Çocuklar, ana kucağında iken nesnelere ağzına alarak ve etrafı gözlemleyerek tanımaya çalışırken konuşmaya başladıktan sonra da soru sorarak öğrenmektedirler. Özellikle 3-4 yaşlarında çocukların merak duygusuna bağlı olarak soruları da artar. Merak duygusu, okul öncesi dönemde olduğu kadar olmasa da insanda ölünceye kadar devam eden bir süreçtir.

Çocuklar, özellikle 3-7 yaşları arasında zihinsel gelişimlerinin gereği somut zekâ evresinde, öğrenme adına her konuda sorular sorabilmektedirler. Anne-babalar, çocukların günlük hayatla ilgili sordukları sorulara cevap verebiliyorken özellikle yaratılış ve yaratıcı hakkındaki sorulara genelde cevap verememektedirler.

Çocuklar, fitratları gereği yaratıcıyı tanımak adına Allahu Teâlâ hakkında bilgi edinmek için de sorular sorabilmektedir: “Beni kim yarattı? Allahu Teâlâ nerede

kalıyor? O'nun evi nerede? Allahu Teâlâ'nın boyu ne kadar? Allahu Teâlâ büyükse eve sığar mı? Allahu Teâlâ yemek yer mi, su içer mi? Allahu Teâlâ uyur mu? Allahu Teâlâ'nın anne babası kim? O'nun çocukları var mı? Allahu Teâlâ'nın arkadaşları var mı? O, oyun oynar mı? O bizi görüyorsa biz O'nu niçin göremiyoruz? Allahu Teâlâ'yı büyüyünce görebilecek miyiz?" gibi... Bunun yanında; "Ben annemin karnına nasıl girdim? Beni annemin karnına kim kattı? Annemin karnında ne yiyip içtim? Ben nasıl doğdum? Annemin karnından beni kim çıkardı? Beni leylekler mi getirdi? Kardeşim neden benim gibi değil? O neden erkek ya da kız?" gibi...

Bugün birçok anne-baba, çocukların yaratılış ve yaratıcı hakkındaki sorularına uygun cevaplar veremedikleri gibi çocukların sorularını da uygunsuz buldukları için "Ayıp ayıp, sus sus!" gibi tepkiler verebilmektedirler. Bu da çocukların soru sorma isteklerini bastırmalarına neden olmaktadır. Bazı anne-babalar ise çocukların sorularına, baştan savma ya da yalan yanlış cevaplar vermektedirler. Bu da ileride çocukların inanç boyutunda sıkıntı yaşamalarına neden olabileceği gibi merak duygusunun yanı sıra soru sorma isteklerini de kaybetmelerine neden olabilmektedir.

Çocukların aykırı sorularına; "Allah çarpar, Allah taş yapar, Allah cehenneminde yakar!.." gibi cümleler kurulmamalıdır. Çünkü çocuklar, ergenliğe girinceye kadar dinî vecibelerden sorumlu olmadıkları için sordukları aykırı sorulara da günah yazılmaz. Peygamber Efendimiz (s.a.v.): "Üç kişiden kalem kaldırılmıştır: Uyanıncaya kadar uyuyandan, buluşa erinceye kadar çocuktan ve akli başına gelinceye kadar akli dengesini kaybedenden." buyurmuşlardır.

Çocukların Sorularına Nasıl Yaklaşılmalı?

Çocukların sorularına verilecek cevaplar, onun kişilik gelişimi açısından oldukça önemlidir. Çünkü çocuklar kendisini yaratıcı tanımak ve O'nunla ilgili meraklarını gidermek için sorular sormaktadırlar. Bunun yanında çocuklar, okul döneminde daha çok öğrenme amaçlı sorular sormaktadır. Anne-babalar, bu durumda çocukları susturmak yerine onları bilgilendirmeli ve akıllarındaki soruları rahatça sormalarına fırsat vermelidirler.

Çocukların sorularına cevap verilirken öncelikle cevaplar konusunda samimi olunmalıdır. Çünkü çocuklar, anne-babadan edindikleri bilgilere göre hayatlarına yön vereceklerdir. Eğer anne-babalar, çocukların sorularını cevaplamayacak durumdaysa bunu içtenlikle çocuğa söylemelidirler. Anne babalar bunu gurur meselesi yapmamalı ve "Bak, bu sorunun cevabını ben de bilmiyorum, birlikte araştıralım." diyerek hem çocuklara yanlış bilgi vermeme hem doğru cevabı araştırma hem de öğrenme amaçlı soru sorması için zihninde kapı aralamaları gerekir.

Allah Rasûlü (s.a.v.): "Herkesine derecesine göre davranınız.", "İnsanlara anlayabilecekleri seviyede konuşunuz." buyurmuşlardır. Çocukların sorularına cevap verirken zekâları ve seviyeleri de dikkate alınmalıdır. Soyut zekâsı gelişmemiş çocuklara, mümkün mertebe somut örneklerle açıklama yapılmalıdır. Çocukların sordukları sorulara seviyelerine göre kısa ve öz cevaplar verilmelidir. Cevaplar soruyu aşmamalı, uzun ve teferruatlı açıklamalardan kaçınılmalıdır.

Çocukların Merak Duyguları için...

İmam-ı Şafii Hazretleri anne babalara, çocukların merak duygularına uygun model olabilmeleri için ilmi nasıl bir istekle öğrenmeleri gerektiğini kendinden örnekler vererek şu şekilde açıklamaktadır:

“Bir adam para kazanmak için ne kadar istek duyarsa ben de ilim öğrenmek ve elde etmek için öyle istek duyarım.

Yavrusunu kaybeden anne yavrusunu bulunca nasıl sevinirse ben de aradığım bir konunun cevabını bulunca öyle sevinirim.

İlim öğrenilen değil, yaşanandır. Yaşanmayan ilim geçmeyen para gibidir. Sahibine gerçekten faydası olamaz.”

1. Çocuklara uygun şekilde model olunmalı.

2. Çocukların merak duygularını canlı tutmak adına ilgi ve yeteneklerini keşfetmelerine yardımcı olunmalı. Bunun için de çocuklara zengin bir çevre ve deneyim alanları sunulmalı.

3. Çocukların merak duygularını geliştirecek türde soru sormaları teşvik edilmeli.

4. Çocuklara bir konu öğretileceği zaman öncelikle konu ile ilgili ilgi çekici ve merak uyandırabilecek sorular sorulmalı. “Sence bu neden böyle olmuş olabilir? Bunu kim neden yapmış olabilir?” gibi...5. Çocukların merak ettiği konularda cesaretini kırmak yerine araştırma, inceleme ve farklı yollardan öğrenmeleri desteklenmeli.

6. Çocuklara zaman zaman sürprizler yapılarak sürprizi ve sonucunu merak etmeleri sağlanmalı.

7. Çocuklara seviyelerine uygun masal ve hikâyeler okunarak okuma sırasında masal ve hikâye ile ilgili “Sence sonra ne olmuş olabilir?” gibi merak uyandıracak sorular sorulmalı.

Sonuç olarak;

Çocukların soru sormaları anne-babaları tarafından da desteklenirse çocukların zihinlerinde öğrenme merakı devam edecektir. Bu çocuklar; derste soru sormaktan, dersi dinlemekten, derse katılmaktan, derse çalışmaktan, kitap okumaktan, hayatı sorgulamaktan zevk alacaktır. Bu da çocukların okulda olduğu kadar sosyal hayatta da başarısını artıracaktır.

Çocukların merak duygularına bağlı olarak sordukları sorulara uygun cevap vermek yerine onlara olumsuz bir tepki verilirse çocukların bilinçaltında öğrenme merakı kaybolacaktır. Bu çocuklar; okulda soru sormayan, dersi dinlemeyen, derse çalışmayan, kitaplarla haşır neşir olmayan başarısız bir öğrenci hatta hayattan zevk almayan bir kişi olacaktır. Bu çocuklar okulda olduğu gibi sosyal hayatta da monoton bir yaşam sürecektir. Başka bir ifadeyle öğrenilmiş çaresizlik içinde hayatlarını devam ettireceklerdir.

DİVÂN-I HULÛSİ MOBİL UYGULAMASI YAYINLANDI!

20.Yüzyıl Mutasavvıf Dîvân Şâiri
Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi'nin
Dîvân-ı Hulûsî-i Dârendevî adlı eseri
Mobil Uygulamaya Aktarıldı!

Oku - İncele - Dinle

Fihrist - Arama

Sözlük - Kelimeler

Dîvân Radyo

Dîvândan Görseller

Android ve IOS
Platformlarından
Ücretsiz
İndirebilirsiniz.

ANDROID & IOS İNDİR

ES-SEYYİD OSMAN
HULÛSİ EFENDİ VAKFI

El-Vâris:

Varlığının Sonu Bulunmaması Vasfiyla Kâinatın Gerçek Sahibi

Yüce Allah'ın güzel isimleri arasında yer alan el-Vâris, bir âyette şöyle anlatılır: "Şüphesiz biz diriltir ve biz öldürürüz. Ve her şeye biz vâris oluruz."

Yüce Rabb'imiz, vârislerin en hayırlısıdır. Her şey yok olduktan sonra, sadece O'nun Zâtı ebedî kalacaktır. Bütün işler, sonuçta, O'na dönecektir. Öte yandan, bizim vârisliğimiz anadan-babadan kalan ve nihâyetinde Yüce Allah'ın verdiği bir emânet olan mala dayanır. Allah'ın vârisliği ise hiç kimseden mîrâs kalmamıştır. Çünkü her şeyin sahibi ve mâliki O'dur. Varlığın tamamı Allah'a aittir. Fakat O, bazı eşyâyı mülk olarak, kullarına lütuf yoluyla vermiştir. İnsan vefat ettiği zaman, sahip olduğu bütün mülk, varlığın ilk sahibi olan Allah'a döner.

Günümüzde, dünyevîleşme olgusu, Müslüman kimlikleri derinden etkilemektedir. Dünyevîleşmenin göstergeleri olarak tüketim zâfiyetinin artması, cinsiyet rollerinde farklılaşma, tesettür defileleri, moda ve markaya düşkünlük, açgözlülük, seküler ahlâk anlayışı, aile yapılarında sarsılma, aşırın konformizme özenme, gizli evliliklerde artış, dizboyu israf, din dilinin ticarileştirilmesi sayılabilir. Ayrıca kitlesel boyutta meydana gelen bu değişim; "ben" merkeziliği ve "sahip olma" güdüsünü kamçulamakta, mevcut durum, helâl ve harâm duyarlılığını zayıflatmakla birlikte, bireyselleşmeye bağlı olarak, yalnızlaşmayı hızlandırmaktadır.

Güçlü bir âhîret inancıyla donanmayan insanlarda servet, dinî hassasiyetleri zayıflatmaya sebep olmaktadır. Nitekim şu âyetlerde, bu husus açık bir şekilde dile getirilir: "Mal toplayarak onu tekrar tekrar sayan, diliyle çekiştirip alay eden kimsenin vay haline! Malının kendisini ölümsüz (ahlede) kılacağını sanır." Hâlbuki Kur'ân'a göre, dünyâ hayatını tek hayat olarak görmek inkârcılıktır: "Onlar, hayat ancak bizim şu dünyâ hayatımızdan ibarettir, biz bir daha dirilecek değiliz derler."

Kim Cenâb-ı Hakk'ın her şeye vâris olduğunu bilirse o kimseye, huşû ve tevâzu sahibi olmak bir vecîbedir. Dünyevî mîrâs konularında Allah'tan korkan bir kimse, vârislerden hiçbir kimseye haksızlık yapmaz. Mîrâsın gerçek sahibinin Allah olduğunu bilir ve geriye kalan malların mîrâs hukukuna göre paylaşımı konusunda düzgün iş yapar. Nitekim bu kimseler hakkında, Kur'ân-ı Kerim'de şöyle bir övgüden söz edilir:

"İşte asıl bunlar vâris olacaklardır. (Evet) Firdevs'e vâris olan bu kimseler, orada ebedî kalıcıdırlar."

Bu Vatanda

Vatan bizim bayrak bizimdir elbet
Bu hep böyle sürsün ila nihayet
Çalışıp çabala yeise yer yok
Çünkü zafer Türk'ün yeter ki sabret

Yürek pare pare bölünse de bir
Ayrı renkte çiçek olunsa da bir
Yaşamayı çok kutsal sanma sakın
Allah yolunda ölünse de bir

Aynı gemideyiz aman ha delme
Adım adım ilerle geri gelme
Sür gemiyi üstüne zalimlerin
Hakk'ın kılıcısın korku nedir bilme

Aynı pınardan içmişiz hep aynı
Aynı yoldan geçmişiz hep aynı
Senlik benlik kavgası neden çıkar
Aynı vatani seçmişiz hep aynı

Vatani topraktan ibaret sanma
Gaflete dalıp da düşmana kanma
Attığın adımda bin kere düşün
Sonunda oturup ah ile yanma

Topraktan yaratmış bizi yaradan
Kemliği nefreti kaldır aradan
Ölçülmez birlikte olmanın kıymeti
Ağırdır değeri altından paradan

Malazgirt'den başlar Çanakkale'ye
Ne figanlar düşmüş her bir haneye
Belki bugün belki yarından yakın
Yine çıkacağız bir gün sahneye

Hulusi TATAR